תשבץ השולם הזה 2231

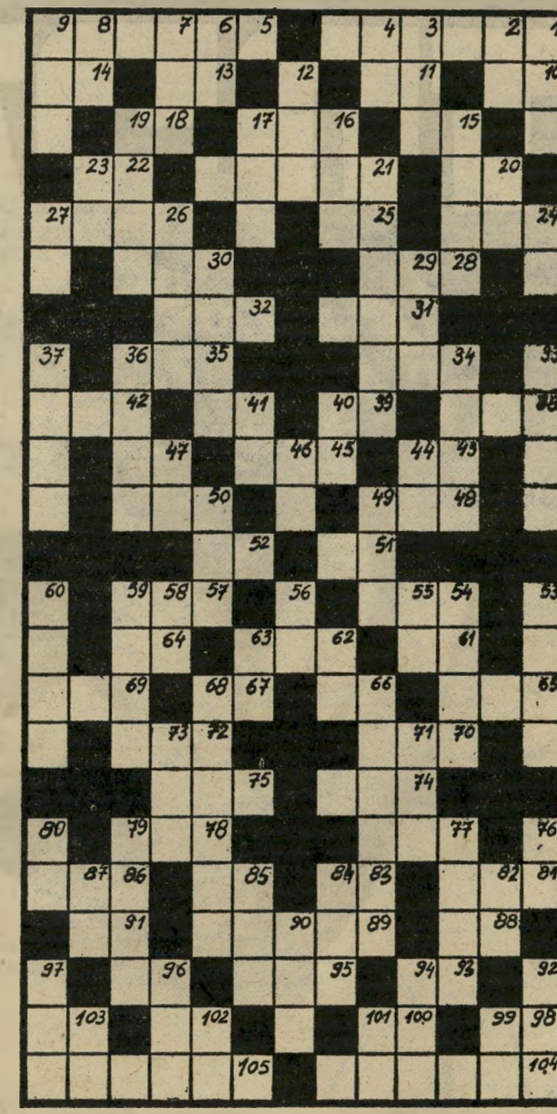

מאוזן:

1) מזלול בדעות מקובלות ובמוסר החברתי; 5) שיטה בחכמה ובאמנות; 10) מתוך; 11) עריסה; 13) כלי המאור בידי ליידי מקבט; 14) הכרמל הוא כזה; 15) בושם; 16) רכיון־לב; 18) מלחמת חרמה למשטרה בו; 20) ממהר; 21) מפרעה; 22) מערב; 24) מקום שלם בגוף, ללא פצע או מום; 25) בהמת־משא; 26) קוצב־זמן לחנייה; 28) דג (ביצירה מיסטקלית ידועה); 30) עיר בנגב; 31) נגע ממאיר; 38) ב״ס לפיקוד ומטה בצה״ל (ר״ת); 39) קידומת לשמות ערים רבות בקליפורניה; 41) מול; 42) חורבן; 43) מפרנס; 45) ספורט האצולה; 47) של (ארמית); 48) בעל־חיים — קרניו הם סמל של גובה ו־הוד; 50) אינו סורה; 51) מידת לח קדומה; 52) חוסם; 54) רעדה; 57) הקול בהתפרק ה־חשמל בעננים מתנגשים; 61) עיר במרוקו; 62) עיר המקו־בלים; 64) טהור; 65) מרד; 66) מתכופף; 67) נאיבי; 69) החריץ שעושה המחרשה ב־אדמה; 70) נאסר על בני־ישראל לעשותו; 72) השיער שעל השפה העליונה; 74) עוף מדורסי הלילה; 75) מבצע ב־מלחמת השחרור — ליצירת קשר עם סדום; 77) עיר של פתאים — לא בארצנו כמובן; 78) קצה הבגד, שוליים; 81) צעיר של חרק; 83) כן, באנ־גלית; 85) סופר, מחבר „כפירי אריות״ (ש״מ); 86) פרשן ו־מדקדק עברי (ר״ת); 88) מאו־רת־חיות; 89) השטיח שמתחת לאיכף; 91) אמן הבישול; 93) כן; 95) פעולת־חשבון; 96) בתוכה; 98) עבר, צלע; 100) מבני־הצאן; 103) אחוז בידך; 104) לוחמים סקנדינבי; 105) קיבוץ בנגב המערבי.

מאונך:

1) שיער־כבשים; 2) מטבע עובר לסוחר באסיה; 3) הצלע הארוכה במשולש־ישר־זווית; 4) חברת־הובלה בדרך האוויר; 6) נהר בפאריס; 7) בטן; 8) צליל מוסיקלי; 9) נשיא ארי־צות־הברית שהכיר במדינת־ישראל (ש״פ); 12) התקוממות; 15) פרי של ראשית־הקיץ; 16) חרק, — אורח בלתי רצוי בבית; 17) רוצה כל־כך; 19) אחד מן השניים שהתגבאו ב־מחנה ישראל; 20) פחד; 21) שחקן יהודי ברוסיה — מנהל „התיאטרון היהודי הממלכתי״; 23) שם נרדף לשכל; 24) בגד, לבוש; 26) הדף שעליו מונחות ככרות הלחם לתנור; 27) נמ־לט; 29) ישוב חקלאי; 30) סבו של המלך האדמוני יפה העיניים; 33) כפר־נוער על יד זכרון־יעקב; 34) כל... מלך; 36) ברור, מובן; 37) כסא ל־עשיית צרכים; 40) עוף־דורס; 41) שבט בישראל; 44) אגא, בבקשה; 46) אמצע ה„חיים״; 47) תבלול בעין; 49) גרגרי שעורים לתעשיית בירה; 50) חומר האדמה; 53) פוקוס; 54) ממשפחת הפרפרים; 55) סרטו החדש של רומן פולנסקי; 56) מרחף; 58) איל; 59) מסוגי השירים במזמורי תהלים; 60) כחש; 62) לבן; 63) תחת, למטה; 66) פיצויים; 68) סוג ריצה בספורט; 71) שושה, בור; 73) מדינאי צרפתי, מת כבוגד; 76) עוף עז ולוחם; 77) מאכל מתוק עשוי שומשו־מין; 79) הסעירה את הארץ בימיו של בן־גורין; 80) מספר — בגימטריה למדידת מרחק; 82) יום־טוב; 84) נגרר; 85) מדרך־כף־רגל; 87) שני עמו־דים בספר; 90) קיר, מחיצה; 92) ביצועי (לועזית); 94) בכי־רם; 96) ריקנות, שממון; 97) קילקל, איבד; 99) מספיק; 101) ישן; 102) חזר; 103) כיוון.

מכתבים

בזכות הביצוע

על „השטיח הגדול וה־שמור ביותר״ („העולם הזה״ 2226).

שמחתי לקרוא את הסקירה או־דות השטיח־תמונה הגדול בארץ, שנעשה על־פי יצירתו של מיכאל אייזמן והתלוי בבית אי־בי־אם בתל־אביב.

אך מה חבל שכותב הסקירה מצא לנכון להשמיט (או לא ידע) כי הצגת עבודת האמנות, בפני הקהל ובגודל שכזה, לא היתה אפשרית לולא הביצוע במיפעלנו ד־ארט.

מיפעלנו הוא מהיחידים בארץ המבצע שטיחי תמונה על־פי עבו־דותיהם של אמנים ידועי שם כ־נפתלי בזם, זולטן פרלמוטר, אלן דויד, אברהם ועמוס ישכיל, לו־רנס אישי־יהודה, מיכאל אייזמן, אשר קלדרון, יוחנן סימון, זיוה טור ועוד.

יעקוב גוזדה, תל־אביב

● ● ●

השוק המזרחי

מיכתב גלוי לטדי קולק, ראש עיריית ירושלים.

כבוד ראש העיר,

הנך ידוע כאדם בעל חוש פרקטי ועקרונות דמוקראטיים. לכן הת־פלאתי לקרוא, שיש ברצונך לאלץ את בעלי החנויות בעיר העתיקה לפתוח את חנויותיהם כאשר אינם רוצים לעשות כן.

אם יש ברצונך לפעול, בגלל התיירות, ולהבטיח את קיומו של שוק מזרחי בחלק זה של העיר, הרי הצעתי: להציב דוכן לפני כל חנות סגורה ולהפקידו, תחת שמי־רה נאותה, בידי יהודים ממוצא מזרחי. בצורה זו יישמר האופי המזרחי של השוק, ועם קצת דמיון ניתן לעשות שוק ציורי יותר מזה המקורי.

סבורני, שאם תנקוט בשיטה זו, יפתחו הסוחרים הערביים את עס־קיהם מרצון, ללא שום לחץ. אש־מח לקבל תגובה על רעיון דימו־קראטי זה.

ה. רקח הלינגר, ת״א

● ● ●

על מישמר העברית

על שיבושי לשון, על שי־בושי כתיב, על משפטים לא מתוקנים ועל מלים לועזיות שיש להן תח־ליפים עבריים.

„נוכחתי לדעת כי אלה הם גיל־יונות של שני עיתונים דתיים,״ דברי אורי אבנרי. ,נוכח׳ במשמע עמד על הדבר או על אמיתותו, אין לו צורך בשובל „לדעת״, אלא פשוט: נוכחתי כי אלה... או: נו־כחתי שאלה... מצריים (הארץ), כך ,העולם הזה׳ כותב. אבל אין כללי הכתיב חסר הניקוד חלים על שמות פרטיים, לכן אין כות־בים אפריים, ירושלייים ואף לא מצריים. מצרים, יו״ד אחת, והכול מובן. מצריים אינו אלא שם תו־אר ויחס לבני מצרים. „פוטומוג־טאז׳ בימית״, כותב אבנרי. יש לזה מונח עברי: תמונה משוב־צת. כך החליטה האקדמיה ללשון העברית במילון למונחי הצילום, שם הפעולה: שיבוץ תמונות. „למ־רות שדווקא בהקלטה אפשר היה להבחין...״ — „למרות ש״ אינו ביטוי עברי. הוא תרגום מגרמנית. אין „למרות״ בעברית אלא לפני שם עצם ובהקשר מסוים. כאן ה־ניסוח: אף־על־פי שדווקא בהק־לטה, או: אף שדווקא בהקלטה. ועוד שם: „ואילנית הקסימה ב־ארשת השלווה שעל פניה״. „אר־שת״ בעברית אינה אלא ביטוי, די־בור. הבעה בשפתיים. מעבר ה־משמעות לסבר פנים אין לו יסוד, אף שאינו חדש. כאן ראוי: „הק־סימה בשלוות־פניה״, או „בסיב־רה השליו״, או „בפניה השלווים״, או פשוט: בשלוותה, בשלווה ה־נסוכה על פניה; „אני מקווה ש־לא התכוון למערכת שודדים, אף שביטא את המילה בשי״ן ימנית״ כתב אבנרי במדורו על הביטוי שידוד מערכות. אם אמנם הגה וייצמן שידוד בשי״ן ימנית, הגה כהלכה. אבנרי המדמה בנפשו ש־טעה וייצמן בהגותו כך, הוא הטו־עה. זהו ביטוי מימי הביניים. ר־הגייתו בשי״ן ימנית: „עזר וייצ־מן בפוזה היתולית״ בעברית מצג או תנוחה, ולא פוזה: „אומבודסמן בפאפיון״, הכתרתם את ארי אבנר אבל אומבודסמן למה? הלוא כבר קבעה האקדמיה ללשון העברית נציב תלונות. בצה״ל: נציב קבי־לות, נאמר כך! ועוד נאמר שם על אלימלך רם, ש„הוא מקובל על כל גווני הקשת הפוליטית״ — אין ערעור, אבל לא על גווני הקשת הוא מקובל כי אם על גווני הקשת ויו״ו חלומה, ולא וי״ו עיצורית והגויה: „יותר משכילים, בני קי־בוצים ואנשי ארץ־ישראל היפה אינם מוכנים לחיות יותר בארץ״ — ידיעה מקדירת נפשות ומדאי־בה, אך ניסוחה מעציב לא פחות: אינם מוכנים עוד לחיות בארץ, או אינם מוכנים לחיות עוד בארץ, אבל לא יותר, תרגום מכוער מ־אנגלית. הלקט הזה כולו נקלט מ־גיליון 2225. לתשומת לבכם.

בהזדמנות הזאת אצרף מחאתי למחאת דליה שמגר מתל־אביב, המלינה על קריינותו ומבטאו של יעקב אחימאיר. עד היום נאמרו הדברים בחוגי הלשון ובין בלש־

חיים נקר
חיים ומוות ביד הלשון

נים, עתה פרצה התלונה הטרוניה אל הרבים, וטוב שכך. האיש הזה לא היה קריין מימיו, שלא כרוב קריינ׳י הטלוויזיה שרובם ככולם קריינ׳י הראדיו לפנים וגם עתה, לא למד בקורס קריינים במרכז ה־הדרכה של רשות השידור (חוץ משינון מקצת כללי דקדוק ויסודי־יסודות של פונטיקה ודיקציה), ר־אפעלפי כן הוא אחד המגישים ה־ראשיים של ,מבט׳. הממונים עלי־והיועצים לענייני לשון בראדיו ובטלוויזיה צריכים לשלחו מיד לקורס קריינות במרכז ההדרכה!

חיים נקר, בת־ים

קראתי ב(עולם הזה 2227) את הדיון עם יידידנו המשותף חיים נקר, ואני נוטל רשות לעצמי להעיר:

(א) כמעט כל הערותיו של חיים, הן בענייני לשון והן בענייני כתיב נראות לי, אף כי איני גורס הער־כות כגון ,דוגמה מזעזעת לבורות גמורה ומבהילה׳, את הנטרוק ,רוה״מ׳ אני רואה בקביעות ב־טלוויזיה, ונדמה לי שנערצו של חיים, אבא בנדויד, אחראי לכך.

(ב) תשובתך אינה לפע״ד ממין הטענה, ובוודאי שאינה מחפה — להפך: היא מבליטה — על לי־קויי הכתיב המיוחד (,המייוחד׳) של העולם הזה הם:

(1) חוסר עקיבות (הדוגמאות — מתוך דברי תגובתך לנקר): ייתכן / יתכן, שנייה (בשתי יו״דים לפני הה״א, כדין) / קהיליה (ב־

(המשך בעמוד 8)

בריזה
מוסיקפה
הרברט סמואל 80 טל 656992
בלוז, פולק, ג׳ז, רוק
פתוח כל יום כולל יום א׳ משעה 21.00

קבלת מודעות לכל העיתונים במחירי המערכת
טלפון 227117, 227118
בירושם אידיאל
אבן גבירול 110 תל־אביב
(פינת אנטוקולסקי)

לא צריך לדעת מתמטיקה כדי להבין ש:
נימוס + התחשבות + סובלנות + ... = איכות חיים
נשמח לשמוע ממך
אזרחים למען איכות חיים ת.ד. 1097 נבעתיים

תן תרמה לחייל